

UTICAJ TRANZICIJSKIH PROCESA NA PREUZIMANJE ARHIVSKE GRAĐE-ISKUSTVA ARHIVA TUZLANSKOG KANTONA TUZLA

Omer Zulić*

UDK: 930.25:339.025.88(497.6Tuzla)

Omer Zulić: Uticaj tranzicijskih procesa na preuzimanje arhivske građe - Iskustva arhiva Tuzlanskog kantona Tuzla. Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja. Zbornik referatov z dopolnilnega izobraževanja, Maribor 7/2008, str. 337-344.

Izvirnik v bosanščini, izvleček v bosanščini in angleščini, povzetek v angleščini.

Preuzimanje arhivske građe u arhive je krajnji cilj arhivskih ustanova. Pitanje preuzimanja arhivske građe posebno je složeno u tranzicijskom vremenu. To je rezultat, kompleksnosti tranzicijskih procesa, koji su u velikoj mjeri uticali i još uvijek utiču na problematiku preuzimanja građe. Stoga se u radu nastojalo, kroz iskustva Arhiva Tuzle, istaći neke teškoće, te rezultate koji su na tom polju postignuti. Zbog stalne aktuelnosti ovoga pitanja, Arhiv Tuzla kontinuirano djeluje sa ciljem dugoročnog i sistemskog rješavanja ovoga značajnoga pitanja.

UDC: 930.25:339.025.88(497.6Tuzla)

Omer Zulić: Transition Process and its Influence on Acquiring Archives - Experiences of the Archives of Tuzla. Technical and Field Related Problems of Traditional and Electronic Archiving. Conference Proceedings, Maribor 7/2008, pp. 337-344.

Original in Bosnian, abstract in Bosnian and English, summary in English.

Acquisition of archives is the main goal of archival institutions. The question of acquisition of archives is particularly complex in times of transition. It is a result of the complexity of transition's processes, which have greatly influenced and still influence the problem of acquisition. That is why we attempted, through experiences of the TK Archives, to bring out some of the difficulties, but also the results we achieved in this field. Because this question is always present, the TK Archives is continually working on achieving a long-term and systematic solution of these important problems.

Ključne besede: tranzicijski procesi, Arhiv Tuzlanskog kantona, prevzem arhivskega gradiva, arhivska zakonodaja.

UVODNE NAPOMENE

Tranzicijski procesi koji su započeli preobražajem političke strukture društva i u tom smislu demokratizacije izbornoga sistema, doveli su do korjenitih promjena u svim segmentima društva. Oni su prodrli u sve pore društva, te doveli do korjenitih promjena u svim njenim sferama. Navedene promjene ostavile su znatne posljedice na cjelokupan sistem zaštite arhivske građe u nastajanju, te na djelovanje arhivskih institucija.

Brojni su razlozi koji su direktno ili indirektno uticali na cjelokupnu problematiku zaštite registraturne građe, te na dinamiku preuzimanja iste u Arhiv. Prvenstveno, neadekvatni zakonodavni okviri onemogućavali su pravovremeno i adekvatno djelovanje, budući da raniji propisi nisu mogli pratiti dinamiku tranzicijskih kretanja u svim, te odgovoriti na zadovoljavajući način. Mnogobrojni

* Omer Zulić, arhivist, Arhiv Tuzlanskog kantona u Tuzli, 75000 Tuzla, Bosna i Hercegovina.

reformski procesi u društvu zahtijevali su brzo djelovanje. Ti procesi su se prvenstveno ogledali u promjenama u privredi (privatizacija), upravi, pravosuđu (ukidanje određenih sudova i njihovo pripajanje novoformiranim), masovnoj pojavi otvaranja stečajnih postupaka nad privrednim subjektima, enormnom povećanju nevladinih organizacija (domaćih i stranih, odnosno međunarodnih), itd.

ZAKONSKA REGULATIVA

Promjene uzrokovane tranzicijskim procesima, naročito su aktuelizirale rješavanje mnogobrojnih pitanja u arhivskoj djelatnosti, a posebno pitanje preuzimanja arhivske građe. Uspješno rješavanje brojnih otvorenih pitanja u društvu, pa samim time i u arhivistici, u velikoj mjeri zavisi od uređene zakonske regulative. Za arhivsku djelatnost, to je prije svega značilo stvaranje pravne osnove za rješavanje brojnih otvorenih pitanja, poput: statusa građe privatiziranih pravnih subjekata, ratne građe, humanitarnih organizacija, NVO, privrednih subjekata koji se brišu iz sudskog registra itd. Stoga, pitanje uspješnosti praćenja i rješavanja tranzicijskih procesa bosansko-hercegovačkog društva u dobroj mjeri zavisilo je od validnosti arhivskog zakonodavstva.

Donošenje zakonske regulative nije međutim, išlo u skladu sa potrebama struke i zahtjevima vremena. Složenost donošenja novoga zakonodavstva, dodatno je usložnjavalo rješavanje brojnih gorućih pitanja, sa kojima je opterećena bosanskohercegovačka arhivska služba.

U skladu sa "dejtonskim" uređenjem zemlje, doneseno je i arhivsko zakonodavstvo, na svim nivoima vlasti: država, entiteti, Brčko Distrikt BiH, kantoni¹, kao i cijeli set podzakonskih propisa. Budući da se u radu govori o iskustvima Arhiva Tuzlanskoga kantona, u nastavku rada zadržat ćemo se na analizi propisa donesenih na nivou Tuzlanskog kantona. Zakon o arhivskoj djelatnosti TK usvojen je 2000. godine², dakle, prije usvajanja Zakona na državnom i entitetskom nivou. U novousvojenim propisima, uokvireni su i odgovori na mnogobrojna otvorena pitanja u arhivistici, uzrokovana tranzicijskim procesima. Između ostaloga definisana je i problematika, mada nepotpuno, statusa građe privatiziranih subjekata, ratne građe, NVO, ratne građe, subjekata koji prestaju sa radom itd.

Najviše tranzicijske arhivske problematike skoncentrisano je u članu 72. Zakona, u kojem je navedeno da: arhivska i registraturna građa bivših društveno-političkih organizacija, građansko-pravnih lica i ukinutih ratnih organa, vlasništvo je Kantona i smatra se javnom arhivskom građom. Pravni sljednici pravnih subjekata dužni su u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovoga Zakona, predati arhivsku građu Arhivu. U Zakonu je dalje navedeno da: ustanove, privredna društva i druga pravna lica nastala privatizacijom, koja su bila državno, odnosno društveno vlasništvo, te vjerske zajednice i druga građansko-pravna i fizička lica kao imaoci arhivske i registraturne građe na području kantona, dužni su predati Arhivu građu u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, osim dijela građe koji im je neophodan za tekuće poslovanje, što se utvrđuje posebnim zapisnikom.³ Ovim

¹ Zakon o arhivskoj građi i Arhivu Bosne i Hercegovine, Sl. glasnik Bosne i Hercegovine, br. 16/01; Zakon o arhivskoj građi Federacije Bosne i Hercegovine, Sl. novine Federacije BiH, br. 45/02.; Zakon o arhivskoj djelatnosti Republike Srpske, Sl. glasnik RS, br. 35/99. i 9/00.

² Službene novine Tuzlanskog kantona, br. 15/00.

³ Isto, član 73.

članom izričito je utvrđeno da se arhivska građa i registraturski materijal preda nadležnom arhivu, osim operativnog dijela građe.

Nadalje, odredbama Zakona utvrđeno je da u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu Zakona, Arhiv dužan preuzeti arhivsku građu ugašenih ratnih tijela i organa sa područja kantona iz perioda 1992. do 1995. godine, s tim što se ova registraturna građa ne odabira od strane njenih stvaralaca i imalaca.⁴

U Zakonu je definisano i pitanje registraturne građe registratura koje prestaju sa radom, gdje je navedeno da: u slučaju prestanka rada imaoca registraturskog materijala i arhivske građe, organ koji je donio odluku o prestanku rada, dužan je da, u roku od 60 dana od dana prestanka rada, njegov registraturski materijal i arhivsku građu preda Arhivu u sređenom stanju.⁵

Dvije godine, nakon usvajanja Zakona, doneseno je Uputstvo o načinu primopredaje arhivske građe između imalaca i nadležnog arhiva⁶, u kojem se ostavljaju i druge mogućnosti za rješavanje navedenog pitanja. Naime, u istom se navodi da: u slučaju prestanka rada imaoca registraturskog materijala i arhivske građe, organ koji je donio odluku o prestanku rada, odnosno ukidanju pravnog lica, dužan je da u roku od 60 dana od dana prestanka rada, njegovu registraturnu i arhivsku građu preda pravnom licu koje preuzima njegove poslove ili nadležnom arhivu u sređenom stanju u skladu sa Zakonom utvrđenom procedurom i ovim Uputstvom.

Prema tome, za razliku od Zakonom propisane obaveze predaje građe nadležnom arhivu, ostavljena je i druga mogućnost: da se građa preda nadležnom arhivu ili pak pravnom licu koje preuzima njegove poslove, što i nije najbolje riješenje, budući da se ne radi o pravnom sljedniku, koji bi preuzeo sva prava ali i obaveze. Ovakva opcija je prihvatljiva kod procesa privatizacije, u kojem slučaju građa ostaje kod pravnog sljednika koji preuzima sve obaveze utvrđene arhivskim zakonodavstvom. U uslovima nedovoljnog smještajnog prostora u Arhivu Tuzla, primjenjivane su obje zakonske mogućnosti, kad je u pitanju proces privatizacije. Međutim, u slučajevima gašenja pravnog subjekta sva registraturna građa je preuzimana u Arhiv.

Novi Zakon bio je u datim okolnostima dovoljan osnov za djelovanje i rješavanje aktuelnih pitanja u oblasti preuzimanja arhivske građe, ali sa naglašenom potrebom za njegovom doradom. Kako je u toku postupak izmjene i dopune Zakona o arhivskoj djelatnosti na nivou Bosne i Hercegovine, nadamo se da će isti dati odgovore na aktuelna pitanja bosansko-hercegovačke tranzicijske stvarnosti, ali i jasne osnove za uklapanje u evropske zakonodavne okvire.

UTICAJ TRANZICIJSKIH PROCESA NA PREUZIMANJE ARHIVSKE GRAĐE

Tranzicijski procesi koji su se odvijali u proteklom periodu (koji još uvijek traju), znatno su uticali na arhivsku djelatnost, na očuvanost i sređenost registraturne građe, a posebno na pitanje predaje arhivske građe u nadležni arhiv.

⁴ Isto, član 74.

⁵ Isto, član 19.

⁶ Sl. novine Tuzlanskog kantona, br. 9/02.

Ovdje je posebno bilo izraženo pitanje zaštite i zbrinjavanja registraturne građe u nastajanju. Kako bi se navedena problematika bolje razumjela, a zbog složenosti i kompleksnosti, isto ćemo posmatrati kroz nekoliko vremenskih perioda i to:

- razdoblje od 1990-1992.;
- razdoblje agresije na Bosnu i Hercegovinu (1992-1995.);
- razdoblje od potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma do danas (1995-2007.)

Relativno kratak period od početka tranzicijskih procesa do agresije na Bosnu i Hercegovinu, razlog je zašto u navedenom periodu nisu napravljeni značajniji pomaci na pitanju preuzimanja arhivske građe. Ovo razdoblje karakteriše relativno dobro i uređeno stanje u oblasti zaštite registraturne građe na terenu. Međutim, navedeni period karakteriše i odsustvo političke volje za rješavanje ključnih pitanja arhivskih institucija (prostor, kadrovi, oprema, itd.), što je rezultiralo činjenicom da u Arhiv Tuzla nisu preuzete značajnije količine arhivske građe. Naime, osim znatnih količina „sazrele, arhivske građe za preuzimanje, već u navedenom periodu se javila i potreba zbrinjavanje arhivske građe ukinutih društveno-političkih organizacija. Nove političke garniture su u cilju obračuna sa ranijim sistemom ili, pak, smatrali da historija počinje od njih samih, te su malo pažnje poklanjali rješavanju gorućih pitanja u ovoj oblasti. Sporost u donošenju novih propisa, koji bi definisali mnogobrojna otvorena pitanja, dodatno su usložili navedenu problematiku.

U tako složenim okolnostima u oblasti zaštite kulturno historijskog naslijeđa, Bosnu i Hercegovini je zadesila strašna agresija, koju karakteriše odsustvo svih ljudskih, moralnih i profesionalnih normi, a što je podrazumijevalo nepoštivanje međunarodnih pravnih akata o zaštiti kulturno-historijskog naslijeđa. Stoga je glavna karakteristika navedenog razdoblja uništavanje na direktan ili indirektan način ogromnih količina arhivske građe u nastajanju. S druge strane karakter i razmjere agresije na Bosnu i Hercegovinu, (pa samim time i na prostoru tuzlanskog područja), u znatnoj mjeri su reducirali prisustvo arhivskih radnika na terenu. No, unatoč svim problemima sa kojima se suočavao, Arhiv TK, je u postojećim okolnostima uložio maksimalne napore po pitanju zaštite registraturne građe na terenu. Poseban akcenat je stavljen na spašavanje i preuzimanje ugrožene arhivske građe u Arhiv. Eklatantan primjer jeste preuzimanje arhivske građe Radničkog univerziteta u Tuzli. Radi se o građi koja nije imala pravnog sljednika, niti je bila adekvatno zbrinuta. Navedeni period karakteriše uništavanje značajnih količina arhivske građe na direktan ili indirektan način, što će svakako ostaviti trajne posljedice na brojnost i bogatstvo arhivskih fondova i zbirke Bosne i Hercegovine.

Već 1995. godine započelo se sa intenzivnijim procesima preuzimanja arhivske građe u Arhiv, nakon poboljšanja smještajnih kapaciteta Arhiva i to dijelom kupovinom arhivske opreme od „TIM-a, Maribor, a dijelom donacijom Arhiv Štajerske iz Graca.⁷ Iste, 1995. godine preuzeta je vrijedna arhivska građa Skupštine opštine Gračanica, iz vremenskog perioda 1920.-1972., u količini od cca 100 m¹.⁸

U postdejtonskome periodu akcenat je stavljen na ponovno uređenje u oblasti arhivskog poslovanja, na utvrđivanje stanja na terenu, analizu istog, te rekonstrukciju stradalih fondova i sl. U navedenom razdoblju takođe su do izražaja

⁷ Azem Kožar, *Pedeset godina Arhiva u Tuzli, 1954-2004.*, *Pedeset godina Arhiva u Tuzli, Tuzla 2005*, str. 40.

⁸ *Evidencije Vanjske službe Arhiva TK.*

došli tranzicijski uticaji, koji su se ogledali u novom administrativnom ustrojstvu države, sporom donošenju propisa, razbijanju arhivske mreže itd. Do izražaja su došli procesi koji se odnose na pretvorbu vlasništva, reforme, pitanje ratne građe, NVO, građe privatnih pravnih lica. Naime, radi se o problematici koju je trebalo definisati novim zakonodavstvom, budući da je arhivska djelatnost bila u svojevrsnom pravnom vakumu, gdje stari propisi nisu bili funkcionalni, a novi nisu ustrojeni. Ustrojavanjem novog arhivskog zakonodavstva 2000.-te godine krenulo se u plansko i sistematsko preuzimanje arhivske građe po svim zakonskim osnovama i to:

- preuzimanje arhivske građe ugašenih ratnih organa vlasti (izvršna, zakonodavna vlast)
- preuzimanje arhivske građe starije od trideset godina,
- preuzimanje arhivske građe registratura u stečaju itd.

U periodu od usvajanja novog zakonodavstva Arhiv TK je preuzeo je nekoliko značajnih fondova ratne provenijencije (1992.-1995.). Između ostaloga preuzeti su fondovi kantonalnih organa uprave: Skupštine TPK, Okruga, Vlade, Guvernera, Ureda za povratak, te ratna građa svih Ministarstava, osim građe MUP-a, a i taj proces je u toku. Ono što je karakteristično kod preuzimanja ratne građe kantonalnih organa, jeste činjenica da su isti preuzimani po analitičkom popisu u potpuno sređenom stanju, što zbog značaja i karaktera navedene građe, ali i usljed činjenice da su isti nekompletni.

U dijelu koji se odnosi na preuzimanje arhivske građe starije od trideset godina akcenat je stavljen na registrature iz oblasti uprave, javna preduzeća, značajnije privredne subjekte kod kojih je izvršena pretvorba vlasništva, institucije iz oblasti obrazovanja itd. Kao rezultat planiranih i koordiniranih aktivnosti preuzeta je arhivska građa svih općina sa prostora kantona, izuzev općine Tuzla koja je preuzeta u ranijem periodu. Preuzeta je značajna arhivska građa Kantonalne privredne komore Tuzla, Zavoda zdravstvenog osiguranja itd. Osim navedene građe, preuzete su značajne količine arhivske građe javnih preduzeća (JP Elektroprivreda BiH, Elektrodistribucija Tuzla; PTT Tuzla itd.), te građa privatiziranih privrednih subjekata Prve kategorije i to: RMU Kreka Tuzla, Pivara Tuzla itd. Po navedenom osnovu u Arhiv su preuzete i značajne količine arhivske građe obrazovnih institucija sa područja kantona. Naročito su značajni fondovi Mješovite srednje škole Tuzla, čija se građa odnosi na period 1908.-1978., Upravne i birotehničke škole, OŠ Čelić, OŠ Kiseljak, zatim fondovi Radničkog univerziteta Tuzla, Lukavac, itd.

U skladu sa zakonskom procedurom, u Arhiv su preuzete i ogromne količine registraturne građe pravnih lica kod kojih je pokrenut stečajni i likvidacioni postupak, čijim okončanjem nije bilo pravnog sljednika koji bi preuzeo brigu o istoj. Neophodno je naglasiti da su u Arhiv preuzete i značajne količine arhivske građe Udruženja koja su takođe prestala sa radom.

Rezultat navedenih planskih aktivnosti Arhiva TK na planu preuzimanja arhivske građe vidljiv je iz podatka da je na kraju 2005. godine Arhiv raspolagao sa ukupno 224 arhivska fonda i zbirke, od čega 193 arhivska fonda i 31 zbirka. Ukupna količina arhivske građe iznosila je cca 5500 m¹.⁹

⁹ Azem Kožar, *Arhivski fondovi i zbirke u arhivima Bosne i Hercegovine, Zbornik radova, Prvi kongres arhivista Bosne i Hercegovine, Sarajevo 2006. str. 44, 45.*

U skladu sa utvrđenim programskim ciljevima kontinuitet preuzimanja arhivske građe nastavljen je u 2006. i 2007. godini. Radilo se na preuzimanju arhivske građe po svim zakonskim osnovama. Rezultat preuzimanja arhivske građe u protekle dvije godine ogleda se u činjenici da je Arhiv obogaćen za 35 arhivskih fondova i 9 arhivskih zbirki, sa ukupnom količinom građe od cca 600 m¹.¹⁰ Prema tome, na kraju 2007. godine Arhiv Tuzlanskoga kantona raspolagao je sa 268 arhivskih fondova i zbirki, sa ukupno 6100 m¹ građe. Struktura preuzetih arhivskih fondova je raznovrsna od ratne građe, građe starije od trideset godina iz oblasti uprave, prosvjete, udruženja, medija, javnih preduzeća, registratura u procesu stečaja itd. Većina preuzetih fondova pripada Prvoj kategoriji, te manji broj, uglavnom iz oblasti privrede, pripada Drugoj kategoriji registratura.

Ako se analiziraju prezentovani podaci iz 2007. godine, sa podacima iz 1990. godine, evidentni su značajni pomaci na planu preuzimanja arhivske građe u Arhiv TK. Naime, broj arhivskih fondova i zbirki 1990. godine iznosio je 104, sa ukupno 1237 m¹ građe.¹¹ Prema tome broj arhivskih fondova i zbirki višestruko je uvećan, a količina građe uvećana je za nekoliko hiljada m¹ građe.

DALJNI PRAVCI DJELOVANJA

U cilju sistemskog i adekvatnog rješavanja pitanja preuzimanja arhivske građe, u Arhivu Tuzlanskog kantona su se kontinuirano provodile aktivnosti, a s ciljem obezbjeđenja osnovnih pretpostavki za adekvatno rješavanje pitanja preuzimanja, odnosno zbrinjavanja i zaštite građe na terenu. U ostvarivanju zacrtanog cilja Arhiv je djelovao na dva polja i to:

- provođenje aktivnosti na zaštiti arhivske građe u nastajanju
- provođenje aktivnosti unutar Arhiva,

Djelovanje van Arhiva svodilo se na povećanom i kontinuiranom prisustvu arhivista na planu zaštite arhivske građe van Arhiva, u cilju sagledavanja stanja građe, stepena sređenosti, utvrđivanja količina arhivske građe, utvrđivanje prioriteta za preuzimanje, davanje stručnih uputa na pripremi arhivske građe za preuzimanje, itd. Kao rezultat navedenih aktivnosti izrađena je strategija preuzimanja arhivske građe, sa prioritetima, utvrđenim kategorijama, količinama građe, vremenu realizacije, itd. Na osnovu tako utvrđenih ciljeva planirano je preuzimanje arhivske građe, u 2008. godini, u ukupnoj količini od cca 1000 m¹.

Prioriteti utvrđeni prilikom izrade strategije preuzimanja arhivske građe su:

- ratna produkcija arhivske građe,
- arhivska građa starija od trideset godina iz oblasti: uprava, javna preduzeća, privatizirani pravni subjekti,
- preuzimanje arhivske građe institucija pravosuđa.

¹⁰ Evidencije Vanjske službe Arhiva Tuzlanskoga kantona.

¹¹ Azem Kožar, *Arhivski fondovi i zbirke u arhivima Bosne i Hercegovine, Zbornik radova, Prvi kongres arhivista Bosne i Hercegovine, Sarajevo 2006. str. 43.*

U skladu sa utvrđenom kategorizacijom registratura, palniranim preuzimanjem arhivske građe obuhvaćene su registrature Prve kategorije, te uzorni broj registratura Druge kategorije, a koje se uglavnom odnose na preuzimanje registraturne građe pravnih lica koji prestaju sa radom.

Na unutrašnjem planu, za realizaciju navedenog projekta Arhiv je poduzeo niz konkretnih organizacionih, materijalnih i tehničkih aktivnosti, i to:

- obezbjeđivanje smještajnih kapaciteta,
- opremanje arhivskih depoa sistemom ekonom opreme, u cilju uštede prostora,
- jačanje tehničkih i informacionih rješenja,
- kadrovskom jačanju,

Ovakav ambiciozan plan preuzimanja arhivske građe zahtijeva, naravno, obezbjeđivanje određenih materijalno-tehničkih i kadrovskih pretpostavki za uspješno zaokruživanje procesa u oblasti preuzimanja odnosno zaštite arhivske građe.

U cilju obezbjeđivanja smještajnih kapaciteta, menadžment Arhiva je kontinuirano djelovao na obezbjeđivanju dodatnih prostora za smještaj građe. Kao rezultat navedenih aktivnosti, 2007. godine, Arhiv TK je dobio nove arhivske depoe, kapaciteta cca 3500 m¹. Isti su adaptirani, te opremljeni arhivskom opremom, od koje značajan dio predstavlja ekonom oprema. S druge strane, postojeći arhivski depoi su u cilju uštede arhivskog prostora, u periodu od 2004. do 2007. godine kontinuirano opremani ekonom opremom, čiji rezultat je znatno povećanje smještajnih kapaciteta.

U cilju tehničko-tehnološke zaštite preuzete građe, nabavljena je savremena mašina za oprašivanje građe. Osim navedenoga nabavljena je i mikrofilmska oprema koja će svakako poboljšati aspekt zaštite pohranjene građe, ali i efikasnost u korištenju iste. Arhiv Tuzlanskog kantona je sa aspekta tehničko-informacionih pretpostavki u potpunosti opremljen za realizaciju projekta „Informatizacije arhivske službe Bosne i Hercegovine,“ što će svakako predstavljati jednu novu osnovu na pitanju zaštite, obrade i korištenja arhivskih fondova i zbirki u Arhivu Tuzlanskog kantona.

Naravno, sve navedene aktivnosti bile bi u sjeni, bez kadrovskog jačanja Arhiva. Naime, povećano preuzimanje arhivske građe zahtijeva i veći broj arhivista koji će raditi na arhivističkoj obradi preuzetih fondova. Na tom polju, Služba za obradu preuzete arhivske građe, koja je brojala dva zaposlenika, ojačana je sa dodatna tri zaposlenika, tako da se i broj fondova u obradi znatno povećao.

Sve navedene aktivnosti predstavljaju stremljenja Arhiva TK na jačanju i dogradnji postojećeg sistemskog djelovanja, a u cilju adekvatnog i pravovremenog djelovanja, na planu zaštite arhivske građe, te njenog preuzimanja.

ZAVRŠNA RAZMATRANJA

Pitanje preuzimanja arhivske građe u vremenu tranzicije praćeno je mnogobrojnim teškoćama i problemima sa kojima se Arhiv TK, može se reći, uspješno borio. U prilog tome najbolje govori činjenica o broju preuzetih fondova i zbirki, te količina građe pohranjene u Arhivu. Naravno, “borba” za arhivsku građu još nije prestala, budući da su i dalje aktuelni tranzicijski procesi vezani za pretvorbu

vlasništva, stečajne, reformu pravosuđa itd. Ono što je bitno naglasiti jeste da su uveliko sanirane prvobitne posljedice tranzicijskih procesa, a naročito posljedice agresije na Bosnu i Hercegovinu, koje su se ogledale u uništavanju građe, onemogućavanju djelovanja na terenu, nemogućnosti preuzimanja građe, itd. Stanje registraturne građe na terenu dostiglo je zadovoljavajući nivo, a uspostavljeni su i kvalitetni odnosi sa svim učesnicima u tranziciji društva od imalaca građe, Agencije nadležne za privatizaciju, stečajnim upravama, kao i drugim faktorima u sistemu zaštite građe na terenu.

LITERATURA I PRAVNI IZVORI

- *Monografija Pedeset godina Arhiva u Tuzli, 1954-2004.*, Tuzla, 2005.
- *Zbornik radova, Prvi kongres arhivista Bosne i Hercegovine, Sarajevo 2006.*
- *Zakon o arhivskoj djelatnosti, Sl. novine Tuzlanskoga kantona br. 15/00.*
- *Uputstvo o načinu primopredaje arhivske građe između imalaca i stvaralaca arhivske građe i nadležnog arhiva, Sl. novine Tuzlanskog kantona br. 9/02.*
- *Evidencije Vanjske službe Arhiva TK.*

SUMMARY

TRANSITION PROCESS AND ITS INFLUENCE ON ACQUIRING ARCHIVES - EXPERIENCES OF THE ARCHIVES OF TUZLA

The question of the acquisition of archives in times of transition brings along many difficulties and problems that the TK Archives has fought successfully. The high number of fonds and collections acquired has proved this and nevertheless the quantity of archives stored in the archives. Of course, the struggle for archives is not over yet, because of present transitional processes connected with changing of the ownership, bankruptcy, the reforms of judicature, etc. It is important to emphasize that we have largely succeeded in repairing the damage caused by the process of transition, especially after the aggression on Bosnia and Herzegovina, which resulted in the destruction of material, incapability to act on the terrain, inability of acquiring the archives, etc. The state of the register on the terrain has reached a satisfying level, and quality relations have been established between all participants of transition, the owners of the archives, the agencies in charge of privatization, bankruptcy administration, as well as with other factors in the system of protecting the archives on the terrain.